

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 4. 2017, č. j. KÚLK 34210/2017, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. 2. 2018, č. j. 30 A 118/2017 - 29,

takto:

I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá.**

II. Kasační stížnost **se zamítá.**

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Krajský soud v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) v záhlaví označeným usnesením zamítl žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků (výrok I.) a o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě (výrok II.).

II.

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) nyní proti tomuto usnesení brojí kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) a e) s. ř. s. Navrhuje napadené usnesení v celém rozsahu zrušit a vrátit věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[3] Stěžovatel namítá, že v řízení před krajským soudem bylo rozhodováno *„bez nařízení jednání - na základě domněnek soudu a jím uměle konstruovaného skutkového i právního stavu, ke kterému se žalobce neměl možnost ani jakkoliv vyjádřit (...).“* Je

přesvědčený o tom, že žaloba a jeho návrhy na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce pro řízení před krajským soudem byly důvodné a tato důvodnost byla krajskému soudu řádně a včas doložena a prokázána rozhodnými údaji. Z těchto důvodů má stěžovatel za to, že krajský soud svým postupem porušil čl. 90 Ústavy a § 6 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.

[4] Součástí kasační stížnosti učinil stěžovatel rovněž návrhy na osvobození od soudních poplatků, na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti a na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

III.

[5] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

IV.

[6] Nejvyšší správní soud na úvod poznamenává, že o návrhu stěžovatele na osvobození od soudních poplatků nebylo nutno rozhodovat, neboť podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19). Napadené usnesení, kterým krajský soud zamítl žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě, nepochybně takovým procesním rozhodnutím je.

[7] Z právě citovaného usnesení rozšířeného senátu současně plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právnického vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení, jak již výše uvedeno. V daném případě tak ani podmínka povinného zastoupení stěžovatele advokátem nemusí být splněna.

[8] Nejvyšší správní soud i tak vážil, zda je přes právě uvedené ustanovení zástupce v nynějším řízení o kasační stížnosti nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatele. Dospěl přitom k závěru, že tomu tak není. Kasační stížnost splňuje předepsané náležitosti a lze z ní seznat, z jakých skutkových a právních důvodů stěžovatel považuje napadené usnesení krajského soudu za nezákonné. Nejvyššímu správnímu soudu proto nic nebrání v tom, aby o takto formulované kasační stížnosti věcně rozhodl, aniž by stěžovatel v důsledku své neznalosti práva mohl utrpět jakoukoli újmu. Nejvyšší správní soud tudíž stěžovateli zástupce pro řízení o kasační stížnosti neustanovil.

[9] Nejvyšší správní soud následně posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Ze soudního spisu se podává, že stěžovatel podáním ze dne 24. 9. 2017 požádal krajský soud o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Ke zjištění důvodnosti těchto návrhů přitom odkázal krajský soud na formuláře, které vyplnil v jiných řízeních před tímto soudem vedenými. Jelikož krajský soud z úřední činnosti nezjistil žádné aktuální osobní, majetkové a výdělkové poměry stěžovatele, vyzval jej usnesením ze dne 25. 10. 2017, č. j. 30 A 118/2017 – 22, k vyplnění formuláře o osobních, majetkových a výdělkových poměrech (dále jen „formulář“) se stanovením lhůty jednoho měsíce k jeho předložení a současně stěžovatele poučil o následcích nevyhovění této výzvě. Usnesení bylo stěžovateli doručeno fikcí dne 6. 11. 2017. Stěžovatel následně požádal o prodloužení této lhůty do 31. 1 2018 (resp. do 28. 2. 2018). Krajský soud jeho žádosti vyhověl, lhůtu k předložení vyplněného formuláře prodloužil do 31. 1. 2018 a opětovně stěžovatele poučil o důsledcích nesplnění uložené povinnosti. Stěžovatel však vyplněný formulář nezaslal ani v této prodloužené lhůtě.

[12] K tomu, aby mohl být účastník řízení osvobozen od soudních poplatků je podle § 36 odst. 3 s. ř. s. povinen tvrdit a také doložit, že nemá dostatečné prostředky. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již vyslovil, že *„[p]ovinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje“* (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50). Tuto povinnost však stěžovatel v průběhu řízení před krajským soudem nesplnil. Přes opakovanou výzvu krajského soudu ke sdělení rozhodných skutečností údaje o svých poměrech nedoplnil, nemohl je proto ani doložit a prokázat. O následcích své nečinnosti byl přitom krajským soudem dostatečně poučen. Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud nepochybil, zamítl-li stěžovatelův návrh na osvobození od soudních poplatků.

[13] Základním předpokladem k tomu, aby soud vyhověl návrhu na ustanovení zástupce podle § 35 odst. 9 věta první s. ř. s. je, aby účastník řízení splňoval předpoklady pro osvobození od soudních poplatků; ten však, jak vyplývá z výše uvedeného, v posuzované věci naplněn nebyl. Krajský soud proto rozhodl správně i o návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce. Podmínky pro vyhovění tomuto návrhu nebyly v řízení před krajským soudem splněny.

[14] Ke stěžovatelově námitce, že krajský soud rozhodl na základě zkresleného skutkového a právního stavu, respektive na základě domněnek, ke kterým se stěžovatel nemohl vyjádřit a které jsou v rozporu s předloženými podklady, Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že stěžovateli již vysvětlil (například v rozsudcích ze dne 9. 10. 2014, č. j. 4 Afs 177/2014 – 24, nebo ze dne 30. 11. 2017, č. j. 8 As 225/2017 - 32), že český právní řád soudům neukládá, aby s účastníky řízení konzultovaly své úvahy. Stěžovatel měl možnost přednést veškerá svá tvrzení a nahlížet do spisu. Skutečnosti a úvahy uvedené v odůvodnění napadeného usnesení jsou koherentní a podložené spisovým materiálem.

[15] Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani námitku, že o návrzích stěžovatele na osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce rozhodl krajský soud bez nařízení jednání. Jak výše uvedeno, napadené usnesení nebylo rozhodnutím ve věci samé, ale pouze procesním rozhodnutím, kterým se řízení o žalobě nekončí. Ze zákona přitom

neplyne soudu povinnost před vydáním takového rozhodnutí nařídit jednání (srov. § 49 odst. 1 s. ř. s.).

[16] Krajský soud tedy nepochybil, nevyhověl-li stěžovatelovým návrhům na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Nejvyšší správní soud současně neshledal ani žádná jiná pochybení v řízení vedeném před krajským soudem, za neopodstatněnou tudíž považoval i námitku, že krajský soud svým postupem porušil čl. 90 Ústavy a § 6 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.

V.

[17] Pro uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[18] Součástí kasační stížnosti učinil stěžovatel i návrh na přiznání odkladného účinku. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud přistoupil po provedení nezbytných procesních úkonů bezodkladně k věcnému projednání kasační stížnosti, neshledal potřebným o tomto návrhu samostatně rozhodovat.

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. dubna 2018

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu